

PREVEDENA CARIGRADSKA PISMA ANTUNA VRANČIĆA

***Carigradska pisma Antuna Vrančića. Hrvatski i engleski prijevod odabranih latinskih pisama / The Istanbul Letters of Antun Vrančić. Croatian and English Translation of Selected Latin Letters.* Ur. Zrinka Blažević i Anđelko Vlašić. Istanbul: Oğuz Aydemir, 2018.**

Knjiga *Carigradska pisma Antuna Vrančića. Hrvatski i engleski prijevod odabranih latinskih pisama / The Istanbul Letters of Antun Vrančić. Croatian and English Translation of Selected Latin Letters* objavljena je 2018. godine u Istanbulu pod pokroviteljstvom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Urednici su ovoga izdanja Zrinka Blažević, koja je odabrana latinska pisma Antuna Vrančića prevela na hrvatski jezik, te Anđelko Vlašić, koji je kompletan tekst knjige s hrvatskoga jezika preveo na engleski jezik.

Knjiga obaseže 171 stranicu od čega prvih dvanaest stranica čine predgovori (g. Oğuz Aydemira, dr. sc. Marijane Borić, Nj. E. Mustafe Babūra Hızlana i urednika Zrinke Blažević i Anđelka Vlašića), a potom slijedi opširna “Uvodna studija” (str. 24–63) koja se sastoji od trinaest manjih poglavlja. U njoj se donose osnovne informacije o povijesnome kontekstu, životu Antuna Vrančića, Vrančićevim diplomatskim poslanstvima u Francusku i Englesku te detaljnije o Vrančićevoj prvoj (1553. – 1557.) i drugoj (1567. – 1568.) carigradskoj misiji. Centralni se dio knjige odnosi na prijevod četiriju Vrančićevih diplomatskih izvješća iz Carigrada koja je slao habsburškim carevima Ferdinandu I. i Maksimilijanu II. te jedno pismo upućeno zagrebačkom biskupu Pavlu Gregorijancu. U prijevodu prvoga izvješća (“Izvještaj o prvim aktivnostima prvoga carigradskog poslanstva od 1. rujna 1553. godine / Report on the first Istanbul mission’s first activities, September 1, 1553”, str. 66–105), inače napisanoga neposredno po dolasku u osmansku prijestolnicu u kolovozu 1553. godine, donosi se tekst kojim Vrančić i njegov suradnik Franjo Zay detaljno izvješćuju cara Ferdinanda I. o tijeku pregovora sa sultanom Sulejmanom Veličanstvenim i njegovim vezirrom Rustem-pašom u vezi s uvjetima sklapanja mirovnoga sporazuma između Habsburške Monarhije i Osmanskoga Carstva.

Slijedi prijevod pisma od 31. listopada 1554. godine koje Vrančić upućuje zagrebačkomu biskupu Pavlu Gregorijancu (“Pismo Antuna Vrančića Pavlu Gregorijancu od 31. listopada 1554. godine / Antun Vrančić’s letter to Pavao Gregorijanec, October 31, 1554”, str. 105–109). U njemu Vrančić slikovito opisuje javne ulične proslave kojima Osmanlije obilježavaju pobjede svojih sultana.

U prijevodu drugoga izvješća (“Sažeti pregled posljednjih aktivnosti prvoga ca-

rigradskog poslanstva iz kolovoza 1557. godine / Summary of the first Istanbul mission's final activities, August 1557", str. 109–149) iz kolovoza 1557. godine habsburški diplomatski predstavnici Antun Vrančić, Franjo Zay i Ogier de Busbecq na koncu prvoga istanbulskog poslanstva na pedesetak stranica detaljno informiraju kralja Ferdinanda I. o teškoćama pri sklapanju mirovnoga ugovora sa sultanom Sulejmanom.

Konačno, u prijevodu trećega i četvrtoga izvješća ("Poslanički dnevnik drugoga carigradskog poslanstva / Second Istanbul mission's ambassadorial diary", str. 149–154; "Obračun izdataka drugoga carigradskog poslanstva / Calculation of the second Istanbul mission's expenditure", str. 154–159) donose se aktivnosti habsburških poslanika tijekom drugoga poslanstva u Carigradu između 1567. i 1568. godine, a upućena su Ferdinandovu nasljedniku, caru Maksimilijanu II. Povod je i ovoga puta bio sklapanje mirovnoga sporazuma, i to sa Sulejmanovim nasljednikom Selimom II. Na kraju se knjige nalaze "Popis prevedenih pisama i njihova lokacija u mađarskom izdanju Vrančićeve ostavštine" (str. 159–160), "Popis ilustracija" (str. 160–163), "Izvori i literatura" (str. 163–167) te "Kazalo osobnih i geografskih imena" (str. 167–171). Riječ je o dvojezičnome izdanju tako da se sva poglavlja i sama pisma u rukopisu nalaze na hrvatskome te paralelno na engleskome jeziku.

Knjiga *Carigradska pisma Antuna Vrančića* pisana je prema svim znanstvenim i metodološkim standardima o čemu svjedoče dobro izabran korpus carigradskih pisama/izvještaja, vrlo uspješno artikuliran raspored i verbalna prezentacija predmetne građe te konzultiranje najvažnijih domaćih i stranih naslova vezanih uz dosadašnja istraživanja predmetne građe. U sadržajnome smislu knjiga predstavlja prvo dvojezično izdanje u kojemu se donosi prijevod odabranih Vrančićevih pisama iz Carigrada, oblikovan i napravljen prema svim pravilima struke. To je ujedno i najveći znanstveni doprinos jer će znanstvena javnost (domaća i strana) moći čitati i proučavati važan korpus Vrančićevih pisama, koja su dragocjeno svjedočanstvo o habsburško-osmanjskim političkim odnosima u drugoj polovici 16. stoljeća, sada dostupnih na hrvatskome i engleskome jeziku.

Diana Sorić